

for Arbejdernes daglige Velvære, saa vel som for deres Sundheds- og Sædelighedstilstand. Ved en af Indenrigsministeriet i Sommeren 1907 foranstaltet Undersøgelse af en Række Arbejdssteder for polske Landbrugsarbejdere i de forskellige Landsdele har det vist sig, at de Polakkerne anviste Boliger (de saakaldte „Kaserner“) vel i mange Tilfælde ere fyldestgørende, men at der dog rundt om i Landet findes Boliger, i hvilke de polske Arbejdere leve under særlig urenlige og usunde Forhold.

Da det ikke kan forventes, at de polske Arbejdere selv ville være i Stand til at sørge for Gennemførelse af betryggende Forhold, vil det formentlig under Hensyn til Indvandringens Omfang og Betydning for Landets Erhvervsliv være Statsmagtens Opgave at gribe ordnende og regulerende ind paa det omhandlede Omraade. Herimod kan det ikke komme i Betragtning, at de paagældende Arbejdere muligvis i deres Hjemstavn leve under Forhold, som ere ringere, end hvad der her i Landet tilbydes. Det maa i saa Henseende være de samme Fordringer, som lægges til Grund for Behandlingen af danske Landarbejdere, der ligeledes bør komme til Anvendelse, for saa vidt angaar Behandlingen af de udenlandske Arbejdere, og disses mere hjælpeløse Stilling begrunder tilstrækkelig, at der af det offentlige bør ydes virksom Bistand til at sikre dem forsvarlige Livsvilkaar her i Landet. Den Beskyttelse, som paakræves for udenlandske Arbejdere, maa formentlig tage Sigte paa de foran berørte to Hovedpunkter, nemlig *Kontraktsforholdet og Boligforholdene*.

I førstnævnte Henseende er det af afgørende Betydning, at enhver udenlandsk Arbejder, der antages her i Landet, er forsynet med *skriftlig Kontrakt*, hvori Arbejdsgivers og Arbejders indbyrdes Rettigheder og Pligter nøje fastslaaes. Denne Kontrakt maa foreligge paa dansk og tilige i vedkommende Udlændings Modersmaal i autoriseret Oversættelse, hvorhos der maa drages Omsorg for, at Arbejderen ved sin Underskrift er bekendt med og har forstaaet Betydningen af de enkelte Kontraktsbestemmelser. Den bedste Ordning vilde formentlig være, at Kontrakten blev kontrolleret eller i fornødent Fald oprettet ved Landsgrænsen under Medvirkning af en offentlig Myndighed, saaledes at ingen udenlandsk Arbejder kunde rejse ind i Landet, forinden hans Retsstilling var sikret ved behørig Kontrakt, og fornøden Kontrol i saa Henseende havde fundet Sted. Imidlertid vilde en saadan Ordning medføre betyde-

lige Vanskeligheder. En Kontrol f. Eks. i Gødser og Vamdrup med tilrejsende udenlandske Arbejdere kunde ikke gennemføres uden en Grænsespærring, der vilde være uforenelig med den frie Adgang til Landet, som under normale Forhold i Nutiden er gældende for Danmark som for de fleste andre Stater. Hertil maatte fremdeles udkræves et betydeligt Apparat af Kontrolpersonale, og midlertidige Boliger for de ved Grænsen standsede Udlændinge maatte tilvejebringes. Men bortset fra de herved foranledigede Bekostninger og praktiske Ulemper maa det paa Grund af den Maade, hvorpaa Antagelsen af polske Arbejdere sædvanligt foregaa, anses for upraktisk som almindelig Regel at kræve Kontrakt oprettet forinden Ankomsten til Landet, idet Fordelingen til de enkelte Arbejdssteder i mange Tilfælde, navnlig naar et Antal Arbejdere er antaget af en større Organisation eller til Arbejde under en Fællesvirksomhed, først kan finde Sted, efter at Arbejderne ere komne ind i Danmark. — I den senere Tid er der af den galiziske Provisialregering i forskellige Byer oprettet Regeringsbureauer, hvorigennem Anvisning og Antagelse af Arbejdere til Arbejde i Udlandet kan foregaa. Naar disse Bureauer ere fuldstændig indarbejdede, saaledes at enhver Antagelse af galiziske Arbejdere kan ske ved direkte Henvendelse til Bureauerne, ville Kontrakterne ogsaa paa betryggende Maade kunne oprettes i disse Arbejders Hjemland, nemlig gennem vedkommende Bureau. Efter de foreliggende Oplysninger ere de galiziske Udvandrere imidlertid endnu tilbøjelige til at omgaa Regeringsbureauerne og lade sig antage i den nærmest liggende preussiske Grænseby ved derværende Agenter. Under disse Forhold kan behørig Kontrakts Oprettelse i Arbejdernes Hjemland ikke ventes at ville finde Sted. Det er derfor formentlig nødvendigt, i alt Fald for Tiden, at kræve, at vedkommende danske Arbejdsgiver inden en kort Frist efter Arbejdernes Ankomst til Bestemmelsesstedet skal sørge for, at skriftlig Kontrakt oprettes med dem, eventuelt at Kontrakten godkendes. Tilsynet hermed vil da kunne henlægges til den stedlige Politimyndighed.

Medens Kontraktens Bestemmelser om Arbejdslønnens Størrelse, derunder de enkelte Sæts for Dagløn og Akkord, maa være det offentlige uvedkommende, vil der iøvrigt paa adskillige Punkter være Grund til at gribe regulerende ind i Kontraktsforholdet for at beskytte den fremmede Arbejder imod ugunstige og usæd-